

Vägledning för svenska arter i
habitatdirektivets bilaga 2
NV-01162-10
Beslutad: 20 januari 2011

Varg

Canis lupus

EU-kod: 1352

Länk: Gemensam text (arternas namn och koder)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#2

BESÖK: STOCKHOLM - VALHALLAVÄGEN 195
ÖSTERSUND – FORSKARENS VÄG 5, HUS UB
KIRUNA – KASERNGATAN 14
POST: 106 48 STOCKHOLM
TEL: 08-698 10 00
FAX: 08-698 14 80
E-POST: REGISTRATOR@NATURVARDSVERKET.SE
INTERNET: WWW.NATURVARDSVERKET.SE

Biologi – ekologi

Länk: Gemensam text (biologi och ekologi)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#4

Livsmiljö

Vargen har stor förmåga att anpassa sig till vitt skilda miljöer. Den kan fortleva i öppna miljöer som myrar och jordbruks- eller fjälltrakter till mer sammanhängande skogsmark. Skogen kan utgöras av produktionsskogar lika väl som urskogar, lövdominerade skogar eller tallhedar. En viktig förutsättning är att området är området är rikt på vilt, helst med inslag av större hjortdjur som älg, rådjur eller ren.

Reproduktion och spridning

Vargen är ett socialt djur och lever normalt flockvis (familjegrupper). Dessa grupper splittras delvis i samband med parningstiden som infaller i mars-april. I en vargflock föder vanligtvis endast en tik ungar och dessa blir könsmogna vid knappt två års ålder. Dräktighetstiden är cirka 65 dygn. Antalet valpar varierar stort, men sex utgör ett medelvärde. Lyan där ungarna föds är ofta en enkel hålighet grävt i en sandbacke eller i en bergsskrevla.

Arten hävdar revir och jagar över arealer i storleksordningen flera 10-tals kvadratkilometer. Den kan, då den söker partner, förflytta sig mycket långa sträckor (50-100 mil).

Status

Länk: Gemensam text (status)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#6

Status och internationellt ansvar

- Sveriges rödlista 2010: Arten är klassad som Starkt hotad (EN).

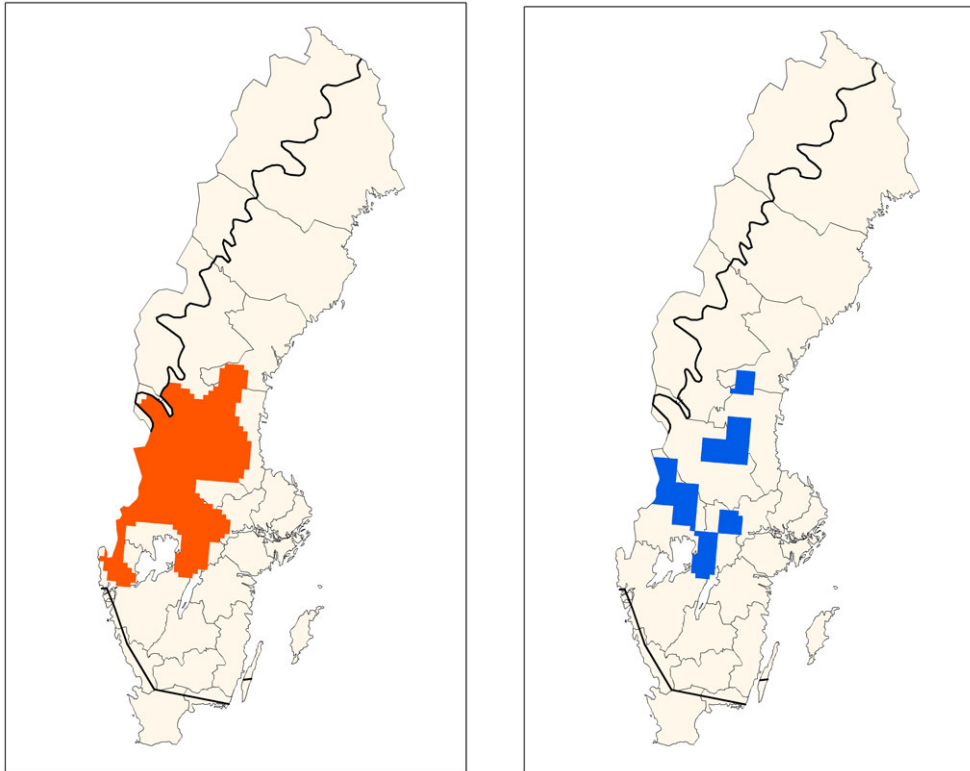
Rapporterad nationell bevarandestatus 2007

Rapporterat 2007	Reg. A	Reg. B	Reg. K	Totalt
Natura 2000-områden				
Utpökade för arten (antal)		10		10
Utbredning				
Aktuellt värde (km ²)		72 300		72 300
Referensvärde (km ²)		Utreds ^b		Utreds ^b
Bedömning aktuell status		Okänt		
Bedömning trend		Okänt		
Population				
Aktuellt värde (enhet ¹)		140 - 160		140 - 160
Referensvärde (enhet ¹)		Utreds ^b		Utreds ^b
Bedömning aktuell status		Okänt		
Bedömning trend		Okänt		
Artens livsmiljö				
Bedömning aktuell status		Gynnsam		
Bedömning trend		Stabil		
Framtidsutsikt				
Bedömning aktuell status		Okänt		
Bedömning trend		Okänt		
Samlad bedömning				
Bedömning aktuell status		Okänt		
Bedömning trend		Okänt		

¹ Enhet för artens population är antal individer.

Kommentarer till rapporterade uppgifter

^b Sverige har ännu inte lämnat något referensvärde för arten. Det kommer tidigast att ske efter det att rovdjursutredningen blir klar 2012. Rovdjurspropositionen 2000/01:57 och miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2000/01: MJU 9 fastslog att Sverige ska ha som etappmål 20 årliga förnygringar, vilket motsvarar ca 200 individer. Riksdagen har den 21 oktober 2009 beslutat om regeringens proposition 2008/09:210 - En ny rovdjursförvaltning. Den innebär att populationsstorleken inte får överstiga 210 individer.

Figur 1. Svenskt utbredningsområde (till vänster) och förekomster (till höger).

Förutsättningar för bevarande

Länk: Gemensam text (förutsättningar för bevarande)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#12

Hotbild

- Det allt annat överbryggande hotet mot vargen är den illegala jakten.
- Det finns stora farhågor att inavel kan få en tydligt märkbar effekt om inte nytt genmaterial tillförs den skandinaviska populationen. Nyligen genomförda genetiska undersökningar tyder på att den skandinaviska stammen härstammar från ett enda par, men att ytterligare en hane invandrade till Sverige 1990-91.
- Rävskabb har konstaterats hos varg vilket kan hämma stammens tillväxt.
- Bil- och tågtrafik är viktiga mortalitetsfaktorer.

Regelverk

Länk: Gemensam text (regelverk)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#16

- Arten ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 2 och är en prioriterad art där.
- Arten kräver noggrant skydd enligt art- och habitatdirektivet. Den ingår i art- och habitatdirektivets bilaga 4 och betecknas med N i artskyddsförordningens bilaga 1.
- Vilt levande exemplar av arten är fredade enligt 2 och 4 stycket 4§ Artskyddsförordningen (2007:845) vilket innebär att det är förbjudet att avsiktligt störa arten eller avsiktligt förstöra eller skada bo- och viloplatser.
- Enligt 3§ Jaktlagen får arten inte fångas eller dödas om det inte uttryckligen är tillåtet vid jakt enligt andra delar av jaktlagstiftningen. När viltet är fredat gäller det även dess bon.
- Vilt levande exemplar av arten omfattas av 23§ Artskyddsförordningen vilket innebär att det är förbjudet att förvara och transportera arten.

Bevarandemål och uppföljning

Länk: Gemensam text (bevarandemål och uppföljning)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#24

Förslag till mål (inte fastställda)

Mål – utbredning & förekomst	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Utbredningsområdet för varg ska vara minst XX ^a km ² i boreal region.	Biogeografisk	Geografisk analys enl. EU:s metodik för artikel 17-rapporter. Rovdjursforum.	Antal km ²	Vart 6:e år

Mål – population	Nivå	Metod	Mått	Frekvens
Det ska finnas minst XX ^a individer av varg i boreal region.	Biogeografisk	Etablerade metoder inom rovdjursövervakningen.	Antal individer	Varje år
Antalet vargkullar ska vara minst XX ^a stycken i boreal region.	Biogeografisk	Etablerade metoder inom rovdjursövervakningen.	Antal kullar	Varje år
Antalet vargkullar ska vara minst XX stycken i området YY.	Område	Etablerade metoder inom rovdjursövervakningen.	Antal kullar	Varje år
Det ska finnas minst XX individer av varg på lokalen YY.	Lokal	Etablerade metoder inom rovdjursövervakningen.	Antal individer	Varje år

Kommentarer

^a Målet definieras med antal när referensvärde för arten har angetts. Se även kommentar under tabell för nationell bevarandestatus 2007.

Minimnivån för uppföljning i skyddade områden är uppföljning av förekomst i minst 50% av områdena vart 6:e år.

Litteratur och kontaktuppgifter

Länk: Gemensam text (litteratur och kontaktuppgifter)

http://www.naturvardsverket.se/upload/04_arbete_med_naturvard/vagledning/arter/artergemensam.pdf#30

Artvis litteratur

Aronson, Å., Wabakken, P., Svensson, L., Strømseth, T. H., Sand, H. och Kojola, I. 2007. Varg i Skandinavien - Statusrapport för vintern 2006/2007. Rapport. Högskolan i Hedmark (Norge), i samarbete med Viltskadecenter, Grimsö forskningsstation och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet i Oulu (Finland).

Aronson, Å., Wabakken, P., Svensson, L., Strømseth, T. H., Sand, H., Maartmann, E. och Kojola, I. 2008. Varg i Skandinavien - Statusrapport för vintern 2007/2008. Rapport. Högskolan i Hedmark (Norge), i samarbete med Viltskadecenter, Grimsö forskningsstation och Vilt- och fiskeriforskningsinstitutet i Oulu (Finland).

Aronsson, Å., Svensson, L. 2008. Varg i Sverige vintern 2007/2008. Rapport. Viltskadecenter.

Aronsson, Å., Svensson, L. 2009. Varg i Sverige vintern 2008/2009 - slutgiltig statusrapport. Rapport 2009:1. Viltskadecenter.

Björvall, A. 1988. Lär känna vargen. Svenska jägareförbundet, Stockholm.

Björvall, A. & Nilsson, E. 1976. Surplus-killing of reindeer by wolves. J. Mamm. 57: 585.

Björvall, A. & Ullström, S. 2010. Däggdjur i Sverige. Bonnier Fakta.

Boitani, L. 2000. Action plan for the conservation of wolves in Europe (*Canis lupus*). Nature and Environment, No. 113. Council of Europe Publishing.

Ericsson, G. & Heberlein, T. A. 2002. Attityder till varg och vargjakt i Sverige. SLU, Kontakt 14. Uppsala.

Haglund, B. 1968. De stora rovdjurens vintervanor. Viltrevy 5(6): 213-361.

Karlsson, J., Bjärvall, A. & Lundvall, A. 1999. Svenskarnas inställning till varg. En intervjuundersökning. Naturvårdsverkets rapport 4933.

Klinghammer, E. (red.) 1979. The behaviour and ecology of wolves. Garland STPM Press.

Levin, M., Karlsson, J., Månsson, J. och Jaxgård, P. 2010. Viltskadestatistik 2010. Skador av fredat vilt på tamdjur, hundar och gröda. Rapport 2010:1. Viltskadecenter.

Liberg, O., Andrén, H., Pedersen, H.-C., Sand, H., Sejberg, D., Wabakken, P., Åkesson, M. & Bensch, S. 2005. Severe inbreeding depression in a wild wolf (*Canis lupus*) population. *Biology Letters* 1: 17-20.

Naturvårdsverket. 2010. Rovdjursforum. Databas.

Regeringen, 2000. Sammanhållen rovdjurspolitik. Proposition 2000/01: 57.

Regeringen, 2009. En ny rovdjursförvaltning. Proposition 2008/09: 210.

Riksdagen 2001. Sammanhållen rovdjurspolitik. Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2000/01: MJU9.

Svensson, L. & Hedmark, E. 2010. Varg i Sverige vintern 2009/10. Preliminär rapport 2010-2. Viltskadecenter.

Wabakken, P., Sand, H., Liberg, O. & Bjärvall, A. 2001. The recovery, distribution, and population dynamics of wolves on the Scandinavian peninsula, 1978-1998. *Can. J. Zool.* 79: 710-725.

Övergripande litteratur

Miljödepartementet. Statens offentliga utredningar 1999:146. Sammanhållen rovdjurspolitik. Slutbetänkande av rovdjursutredningen.

Miljödepartementet. Statens offentliga utredningar 1999:146. Bilagor till Sammanhållen rovdjurspolitik. Slutbetänkande av rovdjursutredningen.

Miljödepartementet. Statens offentliga utredningar. Rovdjuren och deras förvaltning. SOU 2007:89.

Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2000/01: MJU9. Sammanhållen rovdjurspolitik.

Regeringens proposition 2000/01:57. Sammanhållen rovdjurspolitik.

Länkar

<http://www.de5stora.com/omrovdjuren/varg/farlig/>

Kontaktuppgifter

Martin Tjernberg
martin.tjernberg@artdata.slu.se
018-67 22 84

ArtDatabanken
Bäcklösavägen 10
Box 7007
750 07 Uppsala